

የከፍተኛ ትምህርት

ቸግሮችና የመፍትሄ ሃሳቦች

አቅራቢ፡ ፕ/ር ጣሰዉ ወልደሃና - አአዩ- ቡድን መሪ

የአጥኚ ቡድን አባላት ስም

ፕ/ር ጣሰዉ ወልደሃና - አአዩ- ቡድን መሪ

ደ/ር ገብረግዚያብሄር ደበበ -አአዩ- አባል

ደ/ር ተስፋዬ ሸፈራዉ -ባርዩ- አባል

ደ/ር በቀለ ወርቅዬ -ጎዩ- አባል

ደ/ር ገመቸስ ፊሌ -ጂማዩ- አባል

ደ/ር ተፈራ ታደሰ -ጂማዩ- አባል

የትምህርትና ሥልጠና ችግሮቻችን

ተደራሽነት

- በተደራሽነት በኩል ብዙ የሄድን ቢሆንም መካከለኛ ገቢ ካላቸው ተደራሽነት አካያ ገና ብዙ ይቀረናል።
- ከፍተኛ ደረጃ ስነ-ምግባር ስራዎች፣ አካል ጉዳት ያለባቸው ዜጎች፣ የአርብቶ አደርና የታዳጊ ክልል ተወላጅ ተማሪዎች ተሳትፎን ዝቅተኛ በመሆኑ ብዙ መሥራት ይጠበቃል።

ብዝሃነትንና የአገር አንድነትን በተመለከተ

- እስካሁን የኒሽርስቲዎቻችን በብዝሃነት ሰፊ ስራ የሰሩ ቢሆንም፣ በአንድነትና በአገር ወዳድነት ዙሪያ ምንም አልሰሩም ማለት ይቻላል።

የትምህርትና ሥልጠና ችግሮቻችን

- ተማሪ ተኮር የትምህርት አሰጣጥን በትክልል አለመተግበር፤
- ያለ በቂ ሃብትና ቤተ መከራዎች ዩኒቨርሲቲዎችን በብዛት መክፈት ፤
- አግባብነት የሌላቸው የትምህርት ዘርፎችን በመክፈትና ተማሪዎችን በማስመረቅ ተማሪዎችን ለስራ አጥነት መዳረግ ፤ ኢኮኖሚያችን ሳይፈቅድ 70/30 መከተል፤
- ተማሪዎች በተከታታይ ምዘናና በህብረት በመስራት የማይገባቸውን ዉጤት እንዲያገኙ ማድረግ፤
- ተማሪዎችና አስተማሪዎች በግምገማ ላይ አለአግባብ መስማማት፤
- በተግባር የተደገፈ ትምህርት አለመሰጠት ፤
- ተማሪዎች የሕይወት ዘመን ከህሎት እንዲኖራቸው አትኩሮ አለመስራት፤

የትምህርትና ሥልጠና ችግሮቻችን

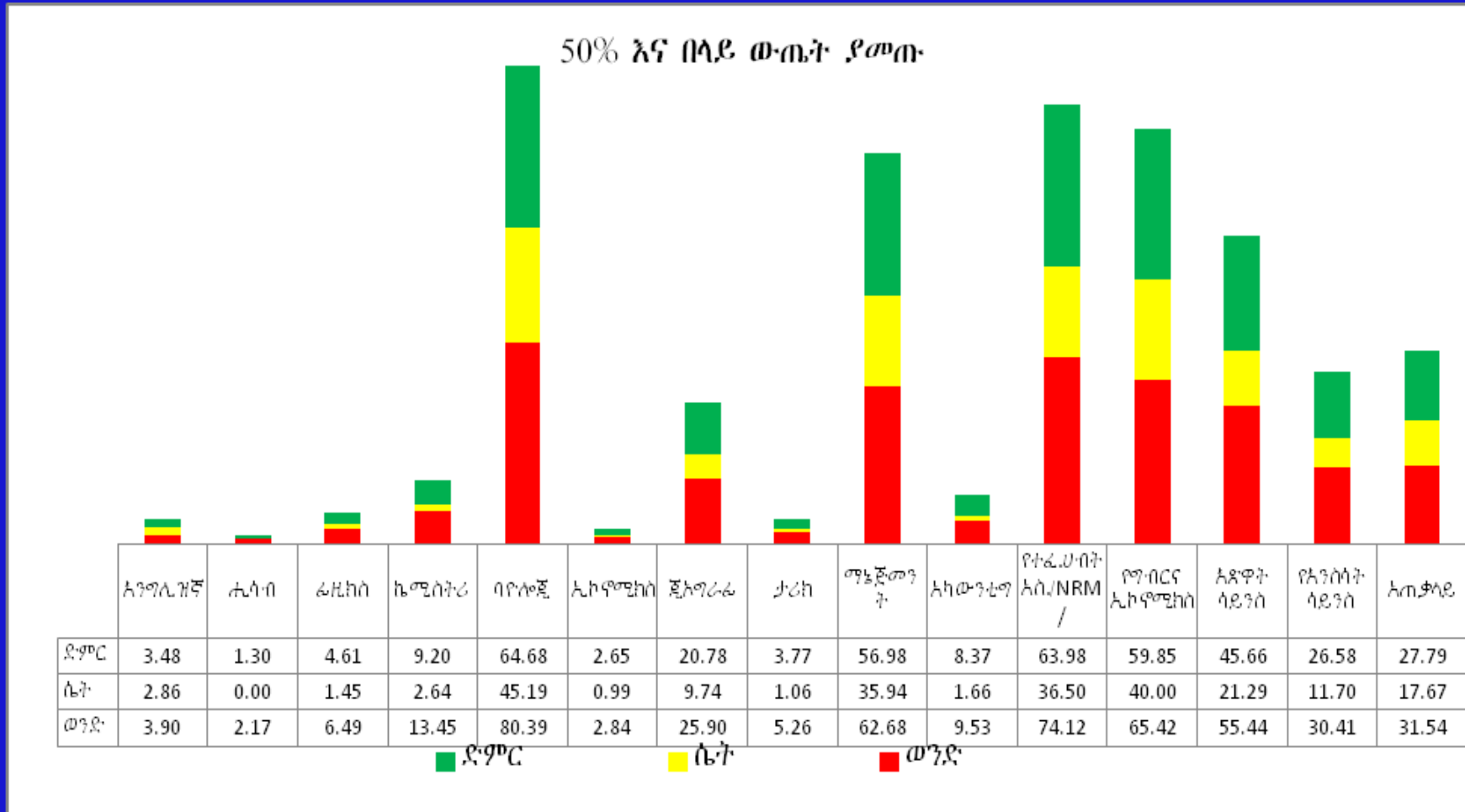
- የትምህርን ጥራት ማሰፊን የሚችል ጠንካራና ገለልተኛ የትምህርት አግባብነትና ትራት መረጋገጫ አጀንዳ አለመኖር፤
- ጠንካራ የሆነ ጥራት ተቆጣጣሪ በለመኖሩም የግል ዩኒቨርሲቲዎች ገንዘብ መሰብሰብ ላይ ማተኮር፤

የትምህርትና ሥልጠና ችግሮቻችን

በ2009 ዓ.ም. ለዩኒቨርሲቲ መምህርነት ተፈትነው 50% እና በላይ ውጤት ያመጡ የዩኒቨርሲቲ የቅድመ ምረቃ ምሩቃን

% of Students who perform the following activities

N=228

1. Using crib notes , or cheat sheets when you give a test or an exam	89
2. Copying from another student during a test or exam	92
3. Copying material from any written source and turned it in as his/her own work	89
4. Fabricating or falsifying a bibliography or reference	74
5. Falsifying or fabricated lab data or research data	71
6. Submitting to you a paper, at least in part, from another student's paper	89
7. Text messaging answers to a test or an exam to another classmate during the test or exam	67
8. Freely accessing a ready-made assignment or term paper from the Internet	84
9. Plagiarizing or copying and pasted an assignment from the Internet and submit as his own	87

የትምህርትና ሥልጠና ችግሮቻችን

- መምህራን ለማህበረሰብ አገልግሎት ስራ ጊዜ አለመሰጠት
- የሚጠኑ ጥናቶችም፤
  - ከሕብረተሰቡ ችግር ጋር አለመተሳሰር፤ ከመማር ማስተማሩ ጋር አለመዛመድ፤
  - አዳዲስ መምህራን የጥናትና ምርምር ክህሎት አለመኖር፤ የጥናትና ምርምር ግብአቶች አለመኖር፤ የሚስተዋሉ ችግሮች ናቸው።
- የሚመደበው በጀትም የዋናው ተልእክ ዋነኛ ተግባራት ለሆኑት የምርምር እና የማህበረሰብ አገልግሎት በጣም አነስተኛ ነው።
- አስተዳደርና አካዳሚክ ሰራተኛ ጥምርታ 3:1 ደረጃ ይገኛል። ይህም ከአለም ስታንዳርድ ከፍ ያለ ነው። ብክነትን ያመለክታል።
- የተማሪዎች አገልግሎት ስራ በአብዛኛውን ዩኒቨርሲቲ አመራር ስራ ጊዜ እየወሰደ ይገኛል ።
- የመምህራን መኖሪያ ቤት እጥረት ወይም ደመወከቸው አነስተኛ በመሆኑ ቤት ተከራይተው መኖር አለመቻል፤

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- የትምህርትን ተደራሽነት ለማሳደግ ጥራቱን በጠበቀ መልኩ non-dormitory modalities of increasing access
  - Online ና የርቀት ትምህርት በስፋት መስጠት እንዲሁም የጥራት ቁጥጥሩን ማጥበቅ
  - ከፍተኛ ቁጥጥር በማድረግ የግል ዩኒቨርሲቲዎች ጥራቱን በጠበቀ መልኩ ትምህርት እንዲያስፋፉ ማድረግ
  - ዩኒቨርሲቲዎች ሴቶችና ልዩ ፍላጎት ያላቸውን ተማሪዎች ማገዝ እንዲችሉ በበጀት መደገፍ
- ተማሪዎች በአገራችን አንድነት ዙሪያ ጥሩ አመለካከት እንዲኖራቸው፣ ስርአተ ትምህርቱን በተለያዩ አክቲቪቲ መደገፍ
  - የአንደኛ አመት ተማሪዎችን የጀግራፊና አንትሮፖሎጂ ኮርሶችን መስጠት
  - co-curricular activities
  - Expand Extra-curricular activities:
  - Reform civics and ethical education

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- በዩኒቨርሲቲዎች ውስጥ ያሉ የጥራት ማረጋገጫ ቢሮዎችን አወቃቀር ማስተካከል:
  - Separation of **quality assurance** from **quality enhancement**
  - Quality assurance offices in Universities must be independent of AVP
- የትምህርትን ጥራት ማስፈን የሚችል ጠንካራ ገለልተኛ የሆነ የትምህርት አግባብነትና ትራት መረጋገጫ አጀንዳ እንዲኖር ማድረግ : ተጠሪነቱንም ለጠ/ሚኒስቴር ወይም ለፓርላማ ማድረግ
- ያለ በቂ ሃብትና ቤተ መከራዎች ዩኒቨርሲቲዎችን በብዛት መክፈት ማቆም/መከልከል
- አግባብነት የሌላቸው የትምህርት ዘርፎች እንዳይከፈቱ ማድረግ ጠንካራ የቁጥጥር ስርአት ማዘጋጀት:
- ተማሪዎች በተከታታይ ምዘናና በህብረት በመስራት የማይገባቸውን ዉጤት አንዳያገኙ ማድረግ
- ግምገማን በተመለከት በተማሪዎችና በአስተማሪዎች መሃከል ያለው አግባብ ያለሆነ ስምምነት ማስወገድ

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- የመወጫ ፈተና በሁሉም የትምህርት መስኮች እንዲሰጥ ማድረግ።
- በተግባር የተደገፈ ትምህርት መስጠት ያስችል ዘንድ -
  - internship 2.5 months per year for 4 years (2, 2, 3, 3)
  - ከእንዲሰጡት የመጡ ባለሙያዎች ወደ ዩኒቨርሲቲ መጥተው እንዲያስተምሩ ማድረግ (visiting industry professor)
- ኢኮኖሚያችን ሳይፈቅድ 70/30 ን አለመከተል (flexibly assign students)
- የሰው ሃይል ገበያ አንፎርሜሽን ሲስተም እንዲዘጋጅ ማድረግ። Labor Market Information System
- መምህራን ለማህበረሰብ አገልግሎት ስራ ቢያንስ 15% የሚሆነውን ጊዜ እንዲሰጡ በህግ መደንገግ

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- የዩኒቨርሲቲ ስልጠና ከጽንሰ ሀሳብ በተጨማሪ በተግባርና በሕይወት ዘመን ክህሎት ላይ ያተኮረ መሆን ይኖርበታል።
- ተማሪ ተኮር የማስተማር ስርአትን በትክክል በተግባር
- ት/ሚ ዩኒቨርሲቲዎችን ሲገመግም የግብአትን አጠቃቀም ብቻ ሳይሆን ውጤትን መሰረት ያደረገ መሆን ይኖርበታል (the MoE shall introduce university ranking system based on key performance outcome indicators)
- ዩኒቨርሲቲዎች የተለያዩ አደረጃጀት ተዘጋጅቶላቸው እንዲሰሩ ማድረግ፡ research universities, teaching universities, applied universities and technical universities
- የቅድመ ምረቃ ትምህርት ከ3 አመት ወደ 4 አመት መቀየር፤ አንተርፕራይዝ ጨምሮ 5 አመት

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- ለምርምር ስራ ትኩረት መስጠት እንዲቻል
  - ቤተ መከራዎች እንዲሰፋፉ ማድረግ
  - መምህራን በስፋት በምርምር ስራ ኢንዱሳተሩ በጀት መመደብ (>5 %)፣ የምርምር ገንዘብን ለመጠቀም ማነቆ የሆኑትን ማሰወገድ ድ
- የዩኒቨርሲቲ እንዲሰጥ ትሰጥ ተጠናክሮ የዩኒቨርሲቲዎች የቴክኖሎጂ ሽግግርና በፓተንቲንግ አጥብቀው ሊሰሩ ይገባል።
- የዩኒቨርሲቲዎች የተማሪውን ፈጠራ ስራ ለማበረታታት ኢንኩቤሽን ማእከላትንና ሳይንስ ፓርክ ማቋቋም ይኖርባቸዋል።
- የዩኒቨርሲቲዎች በአገር ችግር ላይ መስራት ቢኖርባቸውም፣ የምርምር ዩኒቨርሲቲዎች አለማቀፋዊንት ይዘት እንዲኖራቸው መደረግ አለበት።
- ለዚህም ተጽእኖ ፈጣሪ በሆኑ በአለም አቀፍ መጽሔቶች እንዲያሳትሙ ማሰገደድ፣ አገር በቀል መጽሔቶችን ማስፋፋት፣ ብቃታቸውን ማሳደግ፣

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- አሁን ያለውን የግዥ ስርአት መለወጥና የግዥ ስርአቱ ለምርምር አመቺ እንዲሆን ማድረግ፤
- የአስተዳደርና አካዳሚክ ሰራተኛ ጥምርታ 3:1 ወደ 1:3 መቀየር፤ ለዚህም የተማሪዎች አገልግሎት ስራ ከዩኒቨርሲቲ ወጭ ራሱን ቸሎ በካምፓህ እንዲተዳደርና የዩኒቨርሲቲ አመራር ስራውን በምርምርና አካዳሚክ ፖሊሲ ዙሪ ብቻ ቢሰራ ፤
- ጥቅል የበጀት ስርአትን ማሰፈን ና የወሰጥ ገቢ አጠቃቀም ላይ ለዩኒቨርሲቲዎች ሙሉ ነጻነትን መስጠት (introduce block grant and allow universities to use internal revenue flexibly)፤
- የተማሪዎች ወጪ መጋራት ከ15% ወደ 30% ና ከዚያ በላይ ማሳደግ በምትኩ ለመክፈል አቅም የሌላቸው ለድሃ ተማሪዎች ነፃ የትምህርት ዕድል መስጠት፤

መወሰድ የሚገባቸው እርምጃዎች

- ከፍተኛ የትምርት ዘርፍ ዩኒቨርሲቲዎችን በብቃት ማስተዳደር (regulate ማድረግ) ይቻል ዘንድ አደረጃጀቱን የተሟላ ማድረግ፤
- ቢቻል ከፍተኛ ትምህርት ዘርፍ ራሱን ቸሎ በሚኒስትር ደረጃ ቢዋቀር፤

አመሰግናለሁ!

THANK YOU!